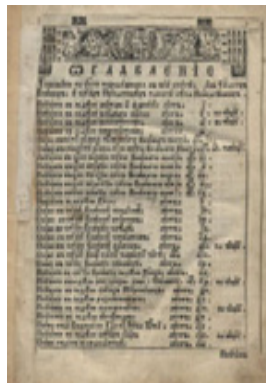

**СБИРКА ОТ СТАРОПЕЧАТНИ КНИГИ
В ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ
НА НАУКИТЕ**

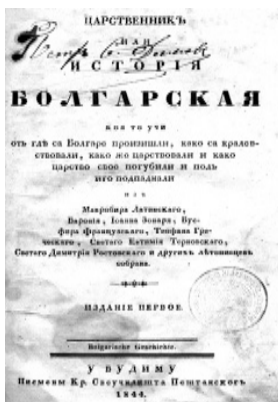
Ст.н.с. д-р Мария Аргирова - Герасимова, E-mail: exch4@cl.bas.bg

Библиотеката на Българското книжовно дружество — днес Централна библиотека на Българската академия на науките в продължение на повече от 135 години събира и съхранява ценни издания и сборки от българската възрожденска книжнина и от чужди автори, посветили трудове на българската история, език, фолклор, етнография. Те постъпват като дарения от родолюбиви българи и славянски дружества или се закупуват с оскъдните средства на Дружеството. Тези издания са неоченими не само като историческо наследство, те са извор за научни изследвания и будят чувство на патриотична гордост от богатата духовност на българина.

Във фондовете на Централната библиотека е обособена сбирка от български старопечатни книги и възрожденски периодични издания. Тя наброява над 600 заглавия в над 900 екземпляра в хронологични граници 1806 —1878 г. Като самостоятелни колекции са организирани и подарените лични библиотеки на В. Д. Стоянов, М. Балабанов, Ст. Михайловски, Н. Михов, Н. Дилевски и други български учени и обществени дейци, в които откриваме ценни заглавия от български автори, преводни книги, албуми, издадени до края на XIX век. Преобладаващата част от изданията са запазени в много добро физическо състояние и се предоставят на читателите — учени, изследователи, специалисти.

Софроний Врачански. Кириако-дромион сиреч Неделник поучение, 1806

Павлович, Христати. Царственик или История болгарская, 1844

Историята на славеноболгарския народ из историята на г. Раича и някои исторически книги, 1844

Старопечатният фонд съдържа няколко издания на първата българска печатна възрожденска книга на Софроний Врачански — “Кириако-дромион сиреч Неделник поучение”/1806, 1856, 1865, 1868/; на неповторимата “История славяноболгарская” на Паисий Хилендарски, издадена от Христати Павлович в Будим през 1844 г. под названието “Царственик или История болгарская”. Уникални са “Рибният буквар” на Петър Берон /Брашов, 1824/ - първата книга, предназначена за ”широка употреба и обща полза”; “Буквар за децата на славено-болгарскиет народ”, издаден от Н. Ненович /Будим, 1826/; “Болгарска граматика”, съчинена от Неофит Рилски /Крагуевац, 1835/ и др.п.

Берон, Петър. Буквар българский с различни поучения за българските училища, 1841

Буквар за децата на славено-болгарскиет народ, 1826

Неофит Рилски. Болгарска граматика, 1835

Многобройни са учебниците и учебните помагала по история, аритметика, география, физика, химия дори психология и философия, които служат на българската просвета и учебно дело. Техни автори или преводачи са книжовници, учители, обществени дейци. Ето няколко примера: “Аритметика или наука числителница” на Христати Павлович /Белград, 1833/; “Математическа география”, преведена от руски на български език от Иван Богоров /Одеса, 1842/; “Общее землеописание вкратце за сичката земля” на Константин Фотинов /Смирна, 1843/; “Психология или душесловие за учение на децата” от Т. Х. Галаудет, преведена от гръцки език /Смирна, 1844/; “Малък учебен атлас в девет карти” на Христо Г. Данов /Пловдив, 1865/; “История българска” на Гаврил Кръстевич /Цариград, 1869/; “Космография”, преведена от руски език от Димитър Енчев /Виена, 1873/ и т.н. Особено място заемат речниците и учебниците за изучаване на френски, италиански, гръцки, турски, румънски език.

Всеобща география за децата. Прев. от руски език Иван Богоров, 1843

Геров, Найден. Извод от физиката, 1849

Момчилов, Иван. Писменица на славянския език, 1847

Груев, Йоаким. Начяла на българска граматика за ученици в предуготвителни училища, 1872

Груев, Йоаким. Землеописание за деца, 1872

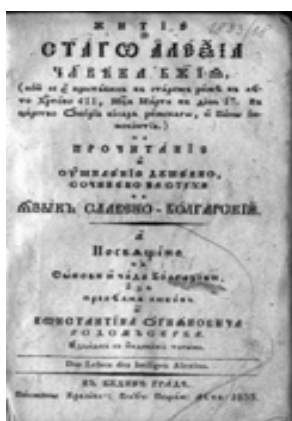

Въздушни явления. Прев. от полски език Йоаким Груев, 1870

Груев, Йоаким. Земя и небо, 1872

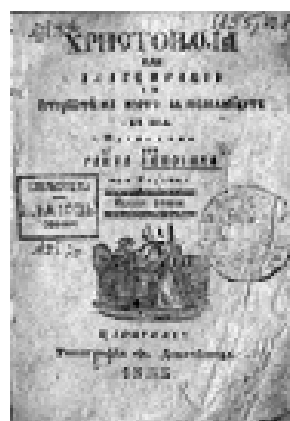
Наред с учебната литература библиотеката притежава богослужбни и библейски книги на български език като например едно ранно издание на “Новий завет” — преведено от гръцки от Петър Сапунов /Букурещ, 1828/ или “Новий завет” — превод от Неофит Рилски /Смирна, 1840/ и др.п. Борбите на българския народ за църковна независимост също намират отражение в редица заглавия като “Образ на Царский ферман за решението на българский въпрос”/Цариград, 1870/; “Окружно писмо на Вселенският патриарх и на Святият собор към православно българско духовенство и народ” /Цариград, 1872/ и мн. др.

Житие светого Алексия человека божия, 1833

Православное учение или сокращенное христианско богословие. Прев. от руски език Иларион Макариополски, 1844

Попович, Райно. Христовия или благонаравие, 1855

Особено място във фонда заемат научните съчинения. Те не са много на брой, но това не притъпява значението им за историята и развитието на българската наука. Сред тях е оригиналният научен труд на първия български учен-енциклопедист д-р Петър Берон “Панеместемия” или “Всенаука” в 8 тома /Париж, 1861—1870/, а също и книгата на Марин Дринов “Поглед върх произхождането на българский народ и началото на българската история” /Виена, 1869/.

Дринов, Марин. Поглед върху произхождането на българския народ и началото на българската история, 1869

Критически издирания из историята българска на Ю. Венелина. Прев. от руски език Ботю Петков, 1853

Централната библиотека притежава първите издания на българската художествена литература и на нейните представители: Илия Блъсков, Васил Друмев, Добри Войников, Сава Доброплодни, Петко Р. Славейков, Константин Величков, Любен Каравелов и много други. Не може да не посочим и “Горский пътник” на Георги С. Раковски /Нови Сад, 1857/. Запазени са преводни художествени произведения от руски, френски, немски, гръцки език като “Басни Езопови” — превод от Йоан Емануилович /Белград, 1852/; “Скъперникът” от Молиер — превод от френски на Марко Балабанов /Цариград, 1875/; “Капетанската дъщеря” от А. С. Пушкин — превод от руски на Михаил Греков /Букурещ, 1875/ и т.н.

Раковски, Георги. Горский пътник, 1857

Блъсков, Илия. Злочеста Кръстинка, 1870

Войников, Добри. Възцаряването на Крума Страшний, 1871

За да се представи пред широкия читателски кръг от изследователи, специалисти, библиофили, студенти, любители и други потребители богатото културно наследство, съхранявано в Централната библиотека, се разработва on-line каталог на старопечатните книги. Надяваме се чрез него да внесем нашия принос в реализиране на новите функции на съвременната библиотека за разкриване на фондовете ѝ в информационното пространство.